

ОСОБЛИВОСТІ ФІНАНСОВОЇ ПОЛІТИКИ БАНКІВСЬКИХ УСТАНОВ В КОНТЕКСТІ СУЧАСНИХ РЕАЛІЙ

Досліджено теоретичні аспекти фінансової політики банківських установ. Здійснено аналіз тлумачення понять “політика”, “фінансова політика”. Запропоновано авторське тлумачення поняття “фінансова політика банківських установ”.

На прикладі ПАТ “КБ “Хрещатик” проаналізовано показники, які відображають особливості фінансової політики вітчизняних банків. Здійснено оцінку депозитної, кредитної та цінової політики банку. Виявлено позитивні та негативні наслідки реалізації заходів фінансової політики ПАТ “КБ “Хрещатик” зумовлені кризовими явищами у вітчизняній банківській системі. У результаті проведеного аналізу виявлено, що гнучка депозитна політика банку, спрямована на залучення стабільних та прогнозованих коштів клієнтів, забезпечила поступальне нарощення депозитних коштів. Встановлено спрямованість кредитної політики ПАТ “КБ “Хрещатик” на кредитування різних груп клієнтів: юридичних і фізичних осіб, а також органів місцевого самоврядування. Обґрунтовано висновок про виваженість кредитної політики ПАТ “КБ “Хрещатик”, яка дає можливість нейтралізувати ризик неповернення позикових коштів. Відмічено проблемні аспекти реалізації цінової політики ПАТ “КБ “Хрещатик, яка передбачала перевищення відсоткових ставок за строковими депозитами над відсотковими ставками за кредитами, що дало можливість банку, з одного боку, зберегти клієнтську базу та значний обсяг залучених коштів, а з іншого – призвело до збиткової діяльності за результатами 2014 р.

Обґрунтовано необхідність узгодженості усіх складових фінансової політики банку. Запропоновано заходи, спрямовані на вдосконалення фінансової політики вітчизняних банківських установ у конкурентному середовищі та за нестабільної економічної ситуації.

Ключові слова: фінансова політика, фінансова політика банківських установ, депозитна політика банку, кредитна політика банку, цінова політика банку.

JEL: G21, G32

Постановка проблеми. Ефективне функціонування вітчизняної економіки залежить від здатності банківських установ задовольняти потреби споживачів фінансових послуг: суб'єктів господарювання та населення. Незахищеність від зовнішнього середовища та вплив негативних внутрішніх факторів зумовлюють необхідність постійного удосконалення банківської діяльності та пристосування до нових умов шляхом розроблення і реалізації фінансової політики, яка відповідає поточним потребам. В умовах частих змін економічної та політичної ситуації формування та реалізація оптимальної фінансової політики банківських установ набуває особливої актуальності.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Дослідженню окремих напрямів фінансової політики присвячено праці таких вчених-економістів як О. Дзюблюк, В. Ла-

гутін, А. Мороз, М. Савлук, І. Карбівничий, Р. Котовська та ін. Водночас, комплексне дослідження суті фінансової політики банків, її мети і завдань, факторів, що впливають на ефективність її реалізації відсутнє. Саме тому існує потреба в дослідженні проблем, пов'язаних із формуванням та реалізацією фінансової політики вітчизняних банківських установ.

Мета і завдання дослідження. Метою дослідження є вивчення теоретичних і практичних аспектів фінансової політики банків та обґрунтування пропозицій, спрямованих на її удосконалення.

Виклад основного матеріалу. Аналіз наукової літератури, присвяченої дослідженням фінансової політики банківських установ, засвідчив відсутність єдиного підходу до її тлумачення. Саме тому дослідження теоретичних засад фінансової політики банку, на нашу думку, необхідно розпочати із визначення основних понять “політика” та “фінансова політика”.

Словник іншомовних слів трактує політику, як методи та засоби досягнення цілей і завдань [1, с. 536]. Тлумачний словник визначає політику як спосіб дій, які спрямовані на досягнення певних цілей [2, с. 544]. Таким чином, можна зробити висновок, що політика розуміється як діяльність, спрямована на досягнення певної мети.

Досліджуючи фінансову політику, Т. А. Конєва трактує її не лише як цілеспрямовану діяльність, а й як процес прийняття рішень, сукупність засобів (інструментів) та методів (технік) для реалізації певних інтересів [3, с. 106].

На думку провідних вітчизняних вчених, фінансова політика відображає суб'єктивну сторону функціонування фінансів [4, с. 208]. Виходячи із того, що під фінансами розуміють економічні відносини, пов'язані із формуванням, розподілом та використанням фінансових ресурсів, фінансова політика – це цілеспрямована діяльність держави та суб'єктів господарювання у сфері формування, розподілу та використання фінансових ресурсів задля досягнення поставленої мети [4, с. 208].

Таким чином, можемо зробити висновок, що фінансова політика спрямована на формування оптимального обсягу фінансових ресурсів для їх подальшого перерозподілу з метою забезпечення ефективної діяльності. Інакше кажучи, фінансова політика спрямована на мобілізацію, розподіл та використання коштів у процесі діяльності відповідно до завдань на певний момент часу.

Визначаючи фінансову політику банків, вчені-економісти особливу увагу приділяють практичним (управлінським) аспектам. Так, С. М. Козьменко тлумачить її як сукупність директив, які визначають межі дії банківської діяльності та є загальним керівним принципом під час прийняття управлінських рішень [5, с. 30]. На важливості управлінських рішень наголошують автори “Економічного словника”: фінансова політика банку – це сукупність принципів для прийняття рішень з метою організації ефективного управління банком, банківською системою та економікою [6, с. 434].

Аналогічний підхід до трактування фінансової політики банку можна зустріти і в сучасній західній літературі. Так, у виданні Всесвітнього банку реконструкції та розвитку під редакцією Н. Брука зазначено: “Формування та реалізація політики означає інтеграцію організаційних потреб, правил, законів і управлінської філософії. При виробленні політики формується імідж банку і закладається основа для майбутніх результатів” [7, с. 6].

Підсумовуючи вищевикладене, пропонуємо під фінансовою політикою банківських установ розуміти комплекс дій і заходів, що здійснюються у всіх сферах банківської діяльності для забезпечення достатнього рівня прибутковості.

Фінансова політика банку охоплює основні напрями діяльності і включає депозитну, кредитну, цінову політику. Депозитна політика спрямована на залучення грошових коштів та формування оптимальної структури ресурсної бази банку. Кредитна політика банку передбачає ефективне розміщення коштів шляхом кредитування позичальників. Цінова політика спрямована на встановлення таких цін на банківські послуги, які дають змогу забезпечити плановий обсяг прибутку. В умовах складної конкурентної боротьби кожна банківська установа розробляє власну фінансову політику з метою отримання конкурентних переваг. Депозитна, кредитна та цінова політика банку спрямовані на отримання максимального обсягу прибутку, покращення іміджу банку, забезпечення його фінансової стійкості. Результативність фінансової політики банку визначається узгодженістю її складових.

Політична криза, військові дії на Сході України спричинили не лише кризові явища в економіці, а й поставили банківську систему України у складні умови. Обмежений доступ до зовнішніх джерел коштів, девальвація гривні, погіршення фінансового стану позичальників, політична нестабільність позначилися на фінансовій стійкості банків. Особливої актуальності набуває розроблення та реалізація гнучкої фінансової політики в умовах зниження рівня довіри до банківських установ, запровадження тимчасової адміністрації у багатьох вітчизняних банках, зростання конкуренції між банківськими установами за ресурси. Аналіз фінансової політики банківської установи в розрізі складових здійснимо на прикладі ПАТ “КБ “Хрещатик”.

Аналіз динаміки та структури фінансових ресурсів дасть змогу оцінити депозитну політику ПАТ “КБ “Хрещатик” (табл. 1).

Таблиця 1

**Динаміка фінансових ресурсів ПАТ “КБ “Хрещатик”
за 2011–2014 рр.**

Показники		1. 01.2012 р.	1. 01.2013 р.	1. 01.2014 р.	1. 01.2015 р.
Власний капітал	млн. грн.	700,0	727,8	735,2	534,6
	питома вага, %	10,6	9,0	8,7	6,0
	абсолютний приріст, млн. грн.	-	27,8	7,4	-200,6
	темп зростання, %	-	104,0	101,0	72,7
Зобов'язання	млн. грн.	5876,6	7381,4	7711,2	8398
	питома вага, %	89,4	91,0	92,3	94,0
	абсолютний приріст, млн. грн.	-	1504,8	329,8	686,8
	темп зростання, %	-	125,6	104,5	108,9
Фінансові ресурси	млн. грн.	6576,6	7381,4	7711,2	8398
	питома вага, %	100,0	100,0	100,0	100,0
	абсолютний приріст, млн. грн.	-	804,8	329,8	686,8
	темп зростання, %	-	112,2	104,5	108,9

Примітка. Складено та розраховано автором за даними: [8; 9; 10; 11]

Оцінка структури фінансових ресурсів ПАТ “КБ “Хрещатик” (табл. 1), свідчить, що власний капітал займає незначну питому вагу у ресурсах банку і його частка упродовж 2011–2014 рр. коливалась в межах від 6% до 10,6% й характеризується стійкою тенденцією до зменшення. Такий стан пов'язаний із складною економічною ситуацією у державі та банківській системі у 2014 р., що зумовило збиткову діяльність банку

ПАТ “КБ “Хрещатик” і призвело до зменшення обсягу власного капіталу на 200,6 млн. грн. Водночас банку вдалось забезпечити зростання зобов’язань на 686,8 млн. грн. (темп зростання 108,9%). Залучення фінансових ресурсів у діяльність стало можливим внаслідок проведення гнучкої та виваженої фінансової політики, реалізація якої дала змогу отримати перемогу у номінаціях “Банк, що зберіг високий рівень довіри клієнтів” Всеукраїнського конкурсу “Банк року 2015”, 2-е місце у рейтингу “Кращі банки України” Всеукраїнського конкурсу Banker’s Award 2014, організатором якого є Communication Hub “Економіка”, 2-е місце за обсягом депозитарних активів у 2014 р., за версією ПАРД, ТОП-20 банків за обсягами депозитів, за версією Forbes.ua [12].

Оцінка депозитної бази ПАТ “КБ “Хрещатик” за строками повернення свідчить, що її основну частину сформовано за рахунок строкових коштів, що вказує на цілеспрямовану політику банку розпоряджатися стабільними та прогнозованими коштами клієнтів (табл. 2).

У процесі аналізу депозитних ресурсів за строками залучення у розрізі фізичних та юридичних осіб виявлено, що найбільша частка депозитних коштів залучена від фізичних осіб на визначений термін (строкові кошти) (табл. 2). Населення не часто користується поточними рахунками, а основна частина їх коштів мобілізується на строкових рахунках. Так, незважаючи на значне розширення переліку поточних рахунків для фізичних осіб у ПАТ “КБ “Хрещатик” (маємо на увазі зарплатні, пенсійні рахунки) їх частка залишилась незначною.

Депозитна політика ПАТ “КБ “Хрещатик” спрямована на подальше залучення на обслуговування населення. Для реалізації цієї мети банк здійснює такі заходи: пропонує повний комплекс послуг з обслуговування карток, запроваджує гнучку тарифну політику, володіє розгалуженою мережею відділень та значною кількістю банкоматів, банківських та торговельних ПОС-терміналів.

Таблиця 2

Динаміка та структура депозитних коштів, залучених ПАТ “КБ “Хрещатик” на рахунки суб’єктів господарювання та фізичних осіб за термінами залучення у 2011–2014 рр.

Показники			1. 01.2012 р.	1. 01.2013 р.	1. 01.2014 р.	1. 01.2015 р.
Кошти фізичних осіб	Поточні рахунки	Млн. грн.	495,5	563,2	620,2	658,1
		Питома вага, %	10,2	9,8	9,8	9,8
	Строкові кошти	Млн. грн.	2587,2	2818,1	2888,5	3259
		Питома вага, %	53,2	48,8	45,7	48,6
Кошти юридичних осіб	Поточні рахунки	Млн. грн.	633,9	684,3	948,4	1416,7
		Питома вага, %	13,0	11,9	15,0	21,1
	Строкові кошти	Млн. грн.	1150,5	1703,2	1859,1	1370,4
		Питома вага, %	23,6	29,5	29,4	20,4
Депозитні кошти, всього		Млн. грн.	4867,0	4867	5768,9	6316,1
		Питома вага, %	100,0	100	100	100

Примітка. Складено та розраховано автором за даними: [8; 9; 10; 11]

У межах реалізації депозитної політики ПАТ “КБ “Хрещатик” приділяє особливу увагу розширенню асортименту та обсягів послуг за картковими операціями. Так, банк є членом міжнародних платіжних систем Visa International та MasterCard WorldWide. Кількість емітованих банком карток у 2014 р. зросла на 146 696 шт., кількість карток в обігу на початок 2015 р. — 766 273 карток. На початок 2015 р. інфраструктура обслуговування карткового бізнесу включає 320 банкоматів власної мережі CashTap, 726 торговельних терміналів, 212 пунктів видачі готівки, 33 термінали самообслуговування. ПАТ “КБ “Хрещатик” є членом об’єднаної банкоматної мережі, котра складається з 10 банків-партнерів із загальною кількістю банкоматів 2491 одиниць, що дає змогу клієнтам банку знімати готівку за зниженими тарифами [11].

На практиці, кредитну політику банку відображає його кредитний портфель. Саме його обсяг та структура є відображенням кредитної політики банку, яка є невід’ємною складовою фінансової політики (табл. 3).

Таблиця 3

Динаміка та структура кредитного портфеля ПАТ “КБ “Хрещатик” в розрізі позичальників у 2011–2014 рр.

Період		1. 01.2012 р.	1. 01.2013 р.	1. 01.2014 р.	1. 01.2015 р.
Кредити органам місцевого самоврядування	млн. грн.	481,6	458,4	224,1	0
	питома вага, %	10,5	9,4	5,1	0,0
Кредити юридичних осіб	млн. грн.	3606,5	3961,6	3792,3	3927,2
	питома вага, %	78,7	81,5	85,7	91,0
Кредити фізичних осіб	млн. грн.	492,2	443,5	407,4	387,3
	питома вага, %	10,8	9,1	9,2	9,0
Кредитний портфель, всього	млн. грн.	4580,3	4863,5	4423,8	4314,5
	абсолютний приріст, млн. грн.	-	283,2	-439,7	-109,3
	темп зростання, %	-	106,2	91,0	97,5
	питома вага, %	100	100	100	100

Примітка. Складено та розраховано автором за даними: [8; 9; 10; 11].

Нестабільна економічна ситуація призвела до зниження обсягу кредитного портфеля ПАТ “КБ “Хрещатик” у 2013–2014 рр.: від 4863,5 млн. грн. до 4423,8 млн. грн., при цьому показники динаміки становили: за результатами 2013 р. – темп зростання 91% (зниження обсягу на 439,7 млн. грн.); за результатами 2014 р. – темп зростання 97,5% (зниження обсягу на 109,3 млн. грн.).

Аналіз структури кредитного портфеля ПАТ “КБ “Хрещатик” (табл. 3) свідчить, що кредитна політика спрямована на кредитування різних груп клієнтів: як юридичних, так і фізичних осіб, а також органів місцевого самоврядування. Водночас, ПАТ “КБ “Хрещатик” надає перевагу кредитуванню юридичних осіб.

На результативність діяльності банку впливає рівень ризиковості кредитної політики, який виявляється у співвідношенні кредитів, наданих без забезпечення та забезпечених кредитів (табл. 4).

Таблиця 4

Динаміка та структура кредитного портфеля ПАТ “КБ “Хрещатик” за видами забезпечення у 2012–2015 рр.

Показники	1.01.2013 р.		1.01.2014 р.		1.01.2015 р.	
	млн. грн.	питома вага, %	млн. грн.	питома вага, %	млн. грн.	питома вага, %
Кредитний портфель всього	4863,5	100,0	4423,8	100,0	4314,5	100,0
Незабезпечені кредити	1307,2	26,9	1402,4	31,7	1689,9	39,2
Кредити, що забезпечені:	3556,2	73,1	3021,3	68,3	2624,6	60,8
в тому числі:						
нерухоме майно	2111,1	43,4	2056,5	46,5	2260,4	52,4
майнові права на майбутнє нерухоме майно	50,6	1,0	19,8	0,4	16,6	0,4
грошові депозити	890,4	18,3	744,9	16,8	219,8	5,1
цінні папери	375,7	7,7	88	2,0	0	0,0
інше майно	128,4	2,6	112,2	2,5	127,8	3,0

Примітка. Складено та розраховано автором за даними: [9; 10; 11].

ПАТ “КБ “Хрещатик” проводить виважену кредитну політику і переважно надає кредити під заставу (табл. 4). Так, частка кредитів, виданих під заставу, становила: на 1 січня 2013 р. – 73,1%; на 1 січня 2014 р. – 68,3%; на 1 січня 2015 р. – 60,8%. Детальне дослідження видів забезпечення свідчить, що, надаючи кредити, ПАТ “КБ “Хрещатик” переважно бере у заставу майно позичальників і не надає кредити під гарантії та поручительства (табл. 4).

Частка кредитів, виданих без забезпечення, є значно меншою порівняно із забезпеченими кредитами. Крім цього, чітко відстежується тенденція до зростання питомої ваги незабезпечених кредитів у кредитному портфелі ПАТ “КБ “Хрещатик”. З одного боку, така політика є високоризиковою, а з іншого – передбачає доволі високі відсотки за такими кредитами.

Розглянемо форми вияву цінової політики ПАТ “КБ “Хрещатик” – відсоткові ставки за базовими операціями: надання кредитів та залучення депозитів (табл. 5).

Таблиця 5

Динаміка процентних ставок за кредитними та депозитними операціями ПАТ “КБ “Хрещатик” у 2012–2014 рр., %

Показники	2012 р.			2013 р.			2014 р.		
	гривня	долар США	євро	гривня	долар США	євро	гривня	долар США	євро
Кредити та заборгованість клієнтів	17,4	13,6	10,8	15,8	11,9	10,5	17,3	11,4	11,0
Поточні рахунки клієнтів	2,7	1,3	1,0	4,0	0,7	0,9	4,5	1,2	1,1
Строкові рахунки клієнтів	14,1	7,9	5,6	16,5	7,9	5,4	18,6	8,5	8,3

Примітка. Складено автором за даними: [9; 10; 11]

Моніторинг цінової політики ПАТ “КБ “Хрещатик” у сфері залучення коштів свідчить про диференційований підхід при встановленні відсоткових ставок за поточними та строковими рахунками. Як бачимо (табл. 5), за користування коштами, які розміщені на строкових рахунках, банк сплачує значно вищі відсотки порівняно із коштами, які розміщено на поточних рахунках. Аналіз динаміки процентних ставок свідчить про

тенденцію їх зростання впродовж досліджуваного періоду за поточними та строковими рахунками у національній валюті. Так, клієнтам за розміщення коштів на поточних рахунках нараховували у 2012 р. – 2,7%, у 2013 р. – 4,0%, у 2014 р. – 4,5%. За розміщення коштів на строкових рахунках нараховували у 2012 р. – 14,1%, у 2013 р. – 16,5%, у 2014 р. – 18,6%. Значне зростання відсоткових ставок зумовлене нестабільною економічною та політичною ситуацією, знеціненням національної валюти. Зростання відсоткових ставок за розміщенні кошти в іноземних валютах відбувалось не так стрімко.

У результаті аналізу виявлено, що цінова політика ПАТ “КБ “Хрещатик” у 2013–2014 рр. передбачала перевищення відсоткових ставок за строковими депозитами над відсотковими ставками за кредитами. Такі заходи було запроваджено в межах реалізації депозитної політики ПАТ “КБ “Хрещатик”, спрямованої на недопущення відпливу депозитних коштів, зумовленого кризовими явищами в економіці України, панічними настроями населення та зростанням недовіри до вітчизняних банків.

Результативність фінансової політики ПАТ “КБ “Хрещатик” відображає порівняльний аналіз відсоткових доходів та відсоткових витрат (табл. 6).

Таблиця 6

Динаміка відсоткових доходів та витрат, прибутку ПАТ “КБ “Хрещатик” за 2011–2014 рр., (млн. грн.)

Період	1. 01.2012 р.	1. 01.2013 р.	1. 01.2014 р.	1. 01.2015 р.
Відсоткові доходи	796,7	796,7	809,1	816,0
Відсоткові витрати	598,7	593,9	767,3	893,9
Чистий відсотковий дохід	198,0	202,8	41,9	-77,9
Фінансовий результат	-50,8	15,3	7,7	-194,6

Примітка. Складено та розраховано автором за даними: [8; 9; 10; 11]

Моніторинг показників, представлених у табл. 6 свідчить, що упродовж 2011–2013 рр. відсоткові доходи випереджували відсоткові витрати. Однак, політична криза, військові дії на території України, неузгодженість державної політики у 2014 р. призвели до кризових явищ у банківській системі. Скорочення обсягів кредитного портфеля ПАТ “КБ “Хрещатик” за зростання обсягів депозитних коштів (табл. 2, 3) призвели до перевищення відсоткових витрат над відсотковими доходами. Така ситуація є однією із причин, які зумовили збиткову діяльність банку: за результатами 2014 р. ПАТ “КБ “Хрещатик” отримав збитків в обсязі 194,6 млн. грн. (табл. 6).

Моніторинг фінансової політики ПАТ “КБ “Хрещатик” дає можливість зробити такі узагальнення.

1. Депозитна політика банку забезпечила поступальне нарощення зобов'язань для досягнення стратегічної мети – зайняти лідируючі позиції серед вітчизняних банків.

2. На основі гнучкої та адекватної до змінюваного ринкового середовища фінансової політики банк цілеспрямовано здійснює заходи, спрямовані на залучення стабільних та прогнозованих коштів клієнтів.

3. Кредитна політика ПАТ “КБ “Хрещатик” спрямована на кредитування різних груп клієнтів юридичних і фізичних осіб, а також органів місцевого самоврядування.

4. ПАТ “КБ “Хрещатик” проводить виважену кредитну політику, переважно надаючи кредити під заставу. Така кредитна політика є ефективною і дає можливість нейтралізувати ризик неповернення позикових коштів.

5. Цінова політика ПАТ “КБ “Хрещатик” у 2013–2014 рр. передбачала перевищення відсоткових ставок за відсотковими депозитами над відсотковими ставками за

кредитами, що дало можливість банку, з одного боку, зберегти клієнтську базу та значний обсяг залучених коштів, а з іншого – призвело до збиткової діяльності за результатами 2014 р.

Висновки. Підсумовуючи зазначене вище, приходимо до висновку, що лише узгодженість усіх складових фінансової політики банку може дати позитивні результати. Вдосконалення фінансової політики вітчизняних банківських установ потребує здійснення заходів, а саме:

– спрямувати діяльність всіх підрозділів банку на отримання такого рівня доходів, який забезпечить позитивні фінансові результати діяльності банку загалом;

– забезпечити відповідність між наявними ресурсами та можливістю їх розміщення у дохідні активи;

– рівень відсоткових ставок банків має безпосередньо залежати від попиту на кредитні ресурси і забезпечувати достатній рівень рентабельності банківської діяльності та мінімізувати ризики;

– під час розроблення фінансової політики враховувати різноманітні фактори (економічні, політичні), приймати рішення, ураховуючи інтереси клієнтів. Лише гнучка фінансова політика банку може забезпечити переваги у конкурентному середовищі та нестабільній економічній ситуації.

Перспективи подальших досліджень. З метою розроблення дієвих заходів, спрямованих на стабілізацію вітчизняної банківської системи, подальші наукові дослідження слід спрямувати на здійснення порівняльного аналізу фінансової політики банків, які належать до різних груп.

Література

1. Словник іншомовних слів / за ред. чл.-кор. АН УРСР О. С. Мельничука – К. : Головна редакція УРЕ, 1974. – 775 с.
2. Ожегов С. И. Словарь русского языка / С. И. Ожегов ; под ред. д.е.н., проф. Н. Ю. Шведовой. – [16-е изд., испр.] – М. : Русский язык, 1984. – 493 с.
3. Конєва Т. А. Політика фінансування і фінансова політика підприємства: співвідношення понять / Конєва Т. А. // Вісник соціально-економічних досліджень. – 2010. – № 41 (1). – С. 102–109.
4. Юхименко П. І. Теорія фінансів : підручник / за ред. проф. В. М. Федосова, С. І. Юрія. [Юхименко П. І., Федосов В. М., Лазебник Л. Л. та ін.] – К. : Центр учбової літератури, 2010. – 576 с.
5. Козьменко С. М. Стратегічний менеджмент банку : навч. посіб. / Козьменко С. М., Шпиг Ф. І., Волошко І. В. – Суми : ВТД "Університетська книга", 2003. – 740 с.
6. Алексеєнко Л. М. Економічний словник : банківська справа, фондовий ринок / Алексеєнко Л. М., Олексієнко В. М., Юркевич А. І. – К. : Максимум, 2000. – 592 с.
7. Банковское дело и финансирование инвестиций / [под ред. Н. Брука] ; Всемирн. банк реконстр. и развития. – М. : 1995. – Т. II, ч. I. – 458 с.
8. Річна фінансова звітність ПАТ "КБ "Хрещатик" за 2011 р. [Електронний ресурс] – Режим доступу : http://www.xcitybank.com.ua/storage/finansova_zvitnist/rz_2011_22.05.2012_gold.pdf
9. Річна фінансова звітність ПАТ "КБ "Хрещатик" за 2012 р. [Електронний ресурс] – Режим доступу : http://www.xcitybank.com.ua/storage/finansova_zvitnist/rz_2012_20.03.2013_gold.pdf
10. Річна фінансова звітність ПАТ "КБ "Хрещатик" за 2013 р. [Електронний ресурс]

- ресурс] – Режим доступу : http://www.xcitybank.com.ua/storage/finansova_zvitnist/rz_2013_22.04.2014_gold.pdf
11. Річна фінансова звітність ПАТ “КБ “Хрещатик” за 2014 р. [Електронний ресурс] – Режим доступу : http://www.xcitybank.com.ua/storage/finansova_zvitnist/rz_2011_27.03.2015_gold.pdf
12. Досягнення 2015 р. ПАТ “КБ “Хрещатик” [Електронний ресурс] – Режим доступу : <https://www.xcitybank.com.ua/skillup/2015/>

References

1. Slovnnyk inshomovnykh sliv [Foreign words dictionary]/ Ed. chl.-kor. AN URSS O. S. Melnychuk – K. : Holovna redaktsiia URE, 1974. – 775 p.
2. Ozhehov S. Y. Slovar russkoho yazyka [Russian language dictionary]/ S. Y. Ozhehov; Ed. prof. N. Yu. Shvedova. – [16-e yzd., yspr.] – M. : Russkyi yazyk, 1984. – 493 p.
3. Konieva T. A. Polityka finansuvannia i finansova polityka pidpriemstva: spivvidnoshennia poniat [Policy of financing and enterprise finance policy: correspondence of notions]/ Konieva T. A. // Visnyk sotsialno-ekonomichnykh doslidzhen. – 2010. – # 41 (1). – P. 102–109.
4. Yukhymenko P. I. Teoriia finansiv : pidruchnyk [Finance theory: manual]/ Ed. prof. V. M. Fedosova, S. I. Yuriiia. [Yukhymenko P. I., Fedosov V. M., Lazebnyk L. L. ta in.] – K. : Tsentri uchbovoi literatury, 2010. – 576 p.
5. Kozmenko S. M. Stratehichnyi menedzhment banku : navch. posib. [Bank strategic management: manual] / Kozmenko S. M., Shpyh F. I., Voloshko I. V. – Sumy : VTD “Universytetska knyha”, 2003. – 740 p.
6. Alekseiienko L. M. Ekonomichnyi slovnnyk : bankivska sprava, fondovyi rynek [Economic dictionary: banking, stock exchange] / Alekseiienko L. M., Oleksiiienko V. M., Yurkevych A. I. – K. : Maksymum, 2000. – 592 p.
7. Bankovskoe delo y fynansirovanye ynvestytsyi [Banking and finance investment] / [pod red. N. Bruka] ; Vsemyrn. bank rekonstr. y razvytyia. – M. : 1995. – T. II, ch. I. – 458 p.
8. Richna finansova zvitnist PAT “КБ “Khreshchatyk” za 2011 r. [PJSC “CB “Khreshchatyk” yearly finance report (2011)] [WWW resource] – Access mode : http://www.xcitybank.com.ua/storage/finansova_zvitnist/rz_2011_22.05.2012_gold.pdf
9. Richna finansova zvitnist PAT “КБ “Khreshchatyk” za 2012 r. [PJSC “CB “Khreshchatyk” yearly finance report (2012)] [WWW resource] – Access mode : http://www.xcitybank.com.ua/storage/finansova_zvitnist/rz_2012_20.03.2013_gold.pdf
10. Richna finansova zvitnist PAT “КБ “Khreshchatyk” za 2013 r. [PJSC “CB “Khreshchatyk” yearly finance report (2013)] [WWW resource] – Access mode : http://www.xcitybank.com.ua/storage/finansova_zvitnist/rz_2013_22.04.2014_gold.pdf
11. Richna finansova zvitnist PAT “КБ “Khreshchatyk” za 2014 r. [PJSC “CB “Khreshchatyk” yearly finance report (2014)] [WWW resource] – Access mode : http://www.xcitybank.com.ua/storage/finansova_zvitnist/rz_2011_27.03.2015_gold.pdf
12. Dosiahnennia 2015 r. PAT “КБ “Khreshchatyk” [Achievements of PJSC “CB “Khreshchatyk” (2015)] [WWW resource] – Access mode : <https://www.xcitybank.com.ua/skillup/2015/>

Редакція отримала матеріал 21 вересня 2015 р.